

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ДИТЯЧОЇ ХІРУРГІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор з науково-педагогічної
роботи, член-кореспондент

НАМН України,
проф. М.Р. Гжегоцький

22» 03 2022р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
ВИЌНОГО ЦИКЛУ ТЕМАТИЧНОГО УДОСКОНАЛЕННЯ
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДИТЯЧОЇ ХІРУРГІЇ . УРОЛОГІЇ ОРТОПЕДІЇ ТА
ТРАВМАТОЛОГІЇ»

зі спеціальності «Дитяча хірургія»

Кількість навчальних годин на кафедрі: лекції – 10, семінарські заняття – 17,
практичні заняття – 28.

Самостійна робота – 35. Разом – 90 годин

Кредити ECTS – 3

Обговорено та ухвалено на
методичному засіданні кафедри
Протокол № 11
від «11» 03 2022р.

Завідувач кафедри
доц. Кузик

Затверджено на засіданні
методичної комісії ФПДО
Протокол № 10
Від «10» 03 2022р.

Голова методичної комісії ФПДО
доц. Січкорз О.С.

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ДИТЯЧОЇ ХІРУРГІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор з науково-педагогічної
роботи, член-кореспондент
НАМН України,
проф. М.Р. Гжегоцький
«   » _____ 20   р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
ВИЇЗНОГО ЦИКЛУ ТЕМАТИЧНОГО УДОСКОНАЛЕННЯ
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДИТЯЧОЇ ХІРУРГІЇ . УРОЛОГІЇ ОРТОПЕДІЇ ТА
ТРАВМАТОЛОГІЇ»

зі спеціальності «Дитяча хірургія»

Кількість навчальних годин на кафедрі: лекції – 10, семінарські заняття – 17,
практичні заняття – 28.
Самостійна робота – 35. Разом – 90 годин
Кредити ECTS – 3

Обговорено та ухвалено на
методичному засіданні кафедри
Протокол № ____
від «__» _____ 20   р.

Завідувач кафедри
доц. Кузик А.С. _____

Затверджено на засіданні
методичної комісії ФПДО
Протокол № ____
Від «__» _____ 20   р.

Голова методичної комісії ФПДО
доц. Січкоріз О.Є. _____

Розробники:

Кузик А.С. – кандидат медичних наук, завідувач кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Наконечний А.Й. – доктор медичних наук, професор кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Переяслов А.А. – доктор медичних наук, професор кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Кулик О.М. – доктор медичних наук, професор кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Наконечний Р.А. – кандидат медичних наук, асистент кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Гижа Л.Ю. – кандидат медичних наук, асистент кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Дац Р.І. – кандидат медичних наук, асистент кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Опікан Н.М. – асистент кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Колівошка Ю.В. – асистент кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Гижа Л.Ю. – кандидат медичних наук, асистент кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Никифорок О.М. – кандидат медичних наук, асистент кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Кенс К.А. – кандидат медичних наук, асистент кафедри дитячої хірургії ЛНМУ ім. Данила Галицького;

Пояснювальна записка

Тематика циклу охоплює найважливіші питання дитячої хірургії і урології, включає 90 годин з них 10 годин лекційного курсу з основних розділів дитячої хірургії та урології, 17 години семінарських, 28 годин практичних занять та 35 години самостійної роботи. Програма циклу містить великий діапазон інформації щодо особливостей застосування сучасних методів у діагностиці та хірургічному лікуванні вроджених та набутих захворювань у дітей. На практичних заняттях циклу курсантам надається можливість роботи на тренажерах.

Головною метою даного циклу є поглиблення та удосконалення теоретичної та практичної підготовки лікарів з вимогами до надання медичної допомоги населення України. При складанні програми за основу були взяті нормативні документи МОЗ України, а також враховані сучасні досягнення медичної науки, локальні особливості роботи лікаря-спеціаліста та інші вимоги практичної охорони здоров'я. Цикл тематичного удосконалення «Актуальні питання хірургії, урології, ортопедії та травматології» розрахований на підвищення професійної кваліфікації лікарів.

Робоча програма циклу тематичного удосконалення побудована за принципом створення окремих блоків з основних розділів дитячої хірургії та урології. В усі розділи включені заняття з питань надання невідкладної допомоги.

Для виявлення рівня знань курсантів Робочою програмою і планом передбачені різні види контролю: визначення вихідних (базових) знань лікарів-курсантів, етапний контроль під час навчання, заключний контроль знань. Під час контролю регулярно проводиться біжучий контроль теоретичних знань та практичних вмінь і навичок лікарів. Заключний іспит включає теоретичний іспит за тестовими питаннями, які включають як теоретичні питання, так і клінічні задачі.

Рецензія

на робочу навчальну програму циклу тематичного удосконалення

«Актуальні питання хірургії, урології, ортопедії та травматології»

Робоча навчальна програма складена на підставі навчального плану та уніфікованої програми передатестаційних циклів зі спеціальності «дитяча хірургія», затверджена Директором департаменту кадрової політики освіти і науки МОЗ України від 20.12.2008р.

Запропонована тематика включає розділи, присвячені загальним принципам клініки захворювань в дитячій хірургії, урології, ортопедії та травматології, можливих ускладненнях, їх профілактиці та лікуванні.

Цикл тематичного удосконалення «Актуальні питання хірургії, урології, ортопедії та травматології,» розрахований на підвищення рівня знань та професійної кваліфікації лікарів і включає **90 робочих годин з них 10 годин лекційного курсу, 17 годин семінарських, 28 годин практичних занять, та 35 години самостійної роботи.**

Робоча програма циклу тематичного удосконалення побудована за принципом створення окремих блоків з основних розділів дитячої хірургії та урології.

Тематика занять відповідає вимогам до навчального плану і програми, а внесені зміни в тематичні плани не перевищують допустимі.

Робоча навчальна програма сприяє підвищенню кваліфікаційного рівня курсантів і може бути впроваджена в навчальний процес кафедри дитячої хірургії ЛНМУ імені Данила Галицького.

Рецензент

доцент кафедри педіатрії та неонатології ФПДО

заступник декана факультету післядипломної освіти

кандидат медичних наук, доцент

Б.Р. Коцай

I. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета тематичного циклу вдосконалення “ Актуальні питання хірургії та урології” – підвищення теоретичного рівня знань і поглиблення практичних навичок лікарів.

Завдання циклу вдосконалення:

а/ поглибити знання про причини і механізм розвитку, особливості клінічного перебігу хірургічних захворювань органів грудної клітки, черевної порожнини та заочеревинного простору, органів малого тазу, опорно-рухового апарату;

б/ вдосконалити вміння вибору оптимальної та раціональної діагностичної програми у хворих із захворюваннями органів грудної клітки, черевної порожнини та заочеревинного простору, органів малого тазу;

в/ навчити лікарів вибирати оптимальну лікувальну програму у хворих на абдомінальну, торакальну, урологічну, гінекологічну та ортопедичну патологію;

г/ узагальнити досвід з прийнятими в державі рекомендаціями по лікуванню хворих хірургічного, гінекологічного і урологічного профілю за допомогою лапароскопічних, торакоскопічних та інших малоінвазивних технологій.

II. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ПРЕДМЕТУ

Програма навчання на циклі вдосконалення “Актуальні питання хірургії, урології, ортопедії та травматології” складається з окремих розділів: вади розвитку та захворювання ШКТ, дихальної, сечовидільної, гепатобіліарної, ендокринної систем, опорно-рухового апарату, гнійносептичні захворювання, онкологія, травми.

III. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРЕДМЕТУ

1. Тексти лекцій у відповідності до тематичного плану.
2. Методичні матеріали до проведення практичних і семінарських занять включають: а/ методичні розробки до практичних занять; б/ методичні вказівки для семінарських.
3. Перелік навчального обладнання, технічні засоби навчання; а/ комп'ютери з програмою в режимі „Тренінг”; б/ тематичні слайди; в/ учебні кінофільми, компакт-диски, таблиці.
4. Для виявлення знань і навиків курсантів використовується такі види контролю: оцінка базових знань, заключний контроль знань та умінь курсанта, Перелік екзаменаційних питань по основних розділах /додається/.
5. Перелік практичних навиків для курсантів /додається/.

6. Список літератури по основних розділах /додається/.

IV. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ЦИКЛУ ТЕМАТИЧНОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ

“ Актуальні питання хірургії, урології, ортопедії та травматології ”
Тривалість: 90 учб. год.

Тематичний план лекцій циклу тематичного вдосконалення
“ Актуальні питання хірургії, урології, ортопедії та травматології ”
Тривалість: 10 годин

1. Абдомінальний синдром у дітей (2год)
2. Вроджені вади розвитку ШКТ у дітей (2 год)
3. Вроджені вади розвитку сечостатевої системи у дітей (2год)
4. Особливості онкології дитячого віку (2год)
5. Вроджені вади опорно-рухового апарату (2год)

Тематичний план семінарів циклу тематичного вдосконалення
“ Актуальні питання хірургії, урології, ортопедії та травматології ”
Тривалість: 17 годин

1. Хронічні закрепи спричинені ВВР ШКТ, діагностика та лікувальна тактика (4год)
2. Ускладнення вроджених вад сечовидільної системи (4год)
3. Вади розвитку та захворювання гепатобіліарної системи у дітей (4год)
4. Політравма у дітей (4год)
5. Іспит(1год)

Тематичний план практичних занять циклу тематичного вдосконалення
“ Актуальні питання хірургії, урології, ортопедії та травматології ”
Тривалість: 28 годин

1. Вади розвитку передньої черевної стінки у дітей. Лікувальна тактика (4 год)
2. Діагностична та лікувальна тактика при абдомінальному синдромі у дітей на догоспітальному етапі (4год)

3. Вроджені вади сечовидільної системи у дітей, методи діагностики, лікувальна тактика (4год)
4. Дисплазія та вивих кульшового суглобу(2 год)
5. Переломи кісток верхніх та нижніх кінцівок. Невідкладна допомога. Методики лікування.(4год)
6. Гнійні захворювання м'яких тканин, кісток та суглобів (4год)
7. Доброякісні пухлини шкіри та м'яких тканин, основні принципи лікування (4год)
8. Пілоростеноз, пілороспазм, діагностика, дифдіагностика, методи лікування (2год)

**Тематичний план самостійної роботи циклу тематичного вдосконалення
“ Актуальні питання хірургії та урології ”.**

Тривалість: 35 години

1. Вроджені вади розвитку опорнорухового апарату у дітей (4год)
2. Кровотечі ШКТ у дітей (4год)
3. Вади розвитку грудної клітки (4год)
4. Вроджені вади розвитку дихальної системи (4год)
5. Сторонні тіла ШКТ (4год)
6. Сторонні тіла дихальних шляхів (4год)
7. Захворювання щитовидної залози (4год)
8. Захворювання та травми хребта (4год)
9. Ургентні стани в дитячій урології (4год)

У результаті вивчення навчальної дисципліни лікар-курсант повинен знати і вміти:

1. Фізіологію систем організму, етіопатогенез хірургічних захворювань, взаємозв'язок функціональних систем у здорових та хворих.
- 2.Орієнтуватись в константах гомеостазу, їх порушеннях та корекції, знати їх особливості у дітей.
- 3.Інтерпретувати результати загальних, функціональних та спеціальних методів дослідження, робити на основі цих даних узагальнення та практичні висновки.
- 4.Основи фармакотерапії (зокрема антибіотики та гормони), основи імунології та антибіотикопротекції в хірургії.
- 5.Клінічну симптоматику основних хірургічних захворювань, особливості їх перебігу у дітей, диференційну діагностику хірургічних хвороб з

- суміжною (урологічною, ортопедичною, гінекологічною, терапевтичною тощо) патологією.
6. визначити необхідний обсяг лабораторних, рентгенологічних та інших спеціальних досліджень, організувати своєчасне їх виконання, прокоментувати їх результати;
  7. чітко визначити важкість стану хворого та обсяг проведення реанімаційних заходів;
  8. надати невідкладну допомогу хворим у невідкладних ситуаціях (масаж серця та інші заходи для відновлення його роботи, штучне дихання, термінова трахеостомія, методи зовнішньої зупинки кровотечі, профілактика та лікування шоку, промивання шлунка при отруєннях та інші маніпуляції);
  9. визначити показання для госпіталізації за профілем та організувати її;
  10. провести диференційну діагностику захворювання, в разі потреби організувати консультацію профільних спеціалістів;
  11. обґрунтувати тактику медикаментозного і оперативного лікування хворих з основними хірургічними захворюваннями;
  12. обґрунтувати показання для проведення операції з урахуванням важкості стану хворого, необхідності передопераційної підготовки та методів знеболення;
  13. досконало знати практичні питання переливання крові, його ускладнення та заходи попередження і боротьби з ними;
  14. знати принципи післяопераційного лікування хворих;
  15. своєчасно діагностувати післяопераційні ускладнення та визначити лікувальну тактику;
  16. знати основи післяопераційної реабілітації та положення про тимчасову і стійку втрату працездатності;
  17. методика лікування абсцесів, флегмон, парапроктитів, панариціїв, карбункулів та фурункулів;
  18. методи консервативного та оперативного лікування хворих з внутрішньою кровотечею;
  19. знати методику надання допомоги хворим з черепно-мозковою травмою.
  20. методи зупинки кровотечі при травмі магістральних судин;
  21. методики знеболення і тимчасової та постійної іммобілізації при переломах різної локалізації, вправлення вивихів;

Рекомендована література.

Основна література.

1. Кривченя Д.Ю., Лисак С.В., Плотников О.М. Хірургічні захворювання у дітей. Навчальний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації. – Вінниця: Нова Книга, 2008. – 256 с.
2. Хірургія дитячого віку /За ред. В.І.Сушка. – К.: Здоров'я, 2002. - 704 с.
3. Хірургія дитячого віку: підручник / В.І. Сушко, Д.Ю. Кривченя, О.А. Данілов, В.А. Дігтяр та ін.; за ред. В.І. Сушка, Д.Ю. Кривчені. – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: Медицина, 2009. – 800 с.
4. Вади розвитку у дітей (самостійна аудиторна та позааудиторна робота студентів) / В.А. Дігтяр, В.І. Сушко, Л.М. Харитонюк, О.М. Барсук та інш. – Дніпропетровськ, 2011. – 334 с.
5. Біблюк Й.І., Біблюк Ю.Й. «Хірургія дитячого віку» для студентів вищих медичних навчальних закладів, лікарів-інтернів. – Івано-Франківськ: Видавництво Івано-Франківського державного медичного університету, 2006. – 380 с.

Додаткова література.

1. Исаков Ю.Ф., Степанов Э.А., Красовская Т.В. Абдоминальная хирургия у детей. – М.: Медицина, 1988. – 416 с.
2. Баиров Г.А. Срочная хирургия детей: Руководство для врачей. – СПб.: Питер Пресс, 1997. – 464 с.
3. Детская хирургия: национальное руководство / под ред. Ю.Ф. Исакова, А.Ф. Дронова. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2009. – 1168 с.
4. Ашкрафт К.У., Холдер Т.М. Детская хирургия. – СПб., Хартфорд, 1996. – Т. 1. – 384 с.
5. Ашкрафт К.У., Холдер Т.М. Детская хирургия. – СПб., Хартфорд, 1996. – Т. 2. – 392 с.
6. Ашкрафт К.У., Холдер Т.М. Детская хирургия. – СПб., Хартфорд, 1996. – Т. 3. – 394 с.
7. Puri P., Höllwarth M.E. Pediatric Surgery. – Springer, 2006. – 632 p.
8. Operative pediatric surgery. 2nd edition / Edited by M.M. Ziegler, R.G. Azizkhan, D. von Allmen, T.R. Weber. – McGraw-Hill Education, 2014 – 1397 p.
9. Operative pediatric surgery. Seventh edition / Edited by L. Spitz and A.G. Coran. – CRC Press, 2013. – 1105 p.

10. The role of testicular artery in laparoscopic varicocelelectomy: a systematic review and meta-analysis. / Qi X., Wang K., Zhou G. [et al.]// International urology and nephrology. – 2016. – Vol. 48, № 6. P. 955-965.
11. Теодор Н. Паппас, Д. Приор, С. Харниш. Лапароскопическая хирургия. Атлас. 2012 г.
12. Гери Дж. Винд. Прикладная лапароскопическая анатомия: брюшная полость и малый таз. 1999 г. Москва.